

STUDY OF INTERNATIONAL LEGAL NORMS REGULATING RELATIONS CONCERNING RENUNCIATION AND LOSS OF CITIZENSHIP

N.A. Abdullayev

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17589456>

ARTICLE INFO

Received: 06th November 2025

Accepted: 11th November 2025

Online: 12th November 2025

KEYWORDS

Renunciation of citizenship, loss of citizenship, norms of international law, statelessness.

ABSTRACT

This article thoroughly examines the norms of international law regulating the processes of renunciation and deprivation of citizenship. Additionally, it explores the issues of balance between the sovereign rights of states and human rights. The study provides examples from the practices of various countries (such as the USA, France, Uzbekistan) and offers proposals from the perspective of contemporary challenges (terrorism, migration). The article reveals the role of the institution of citizenship in international law and evaluates its practical application.

ФУҚАРОЛИҚДАН ЧИҚИШ ВА ФУҚАРОЛИКНИ ЙЎҚОТИШГА ДОИР МУНОСАБАТЛАРНИ ТАРТИБГА СОЛУВЧИ ХАЛҚАРО ҚОНУНЧИЛИК НОРМАЛАРИНИ ЎРГАНИШ

Н.А. Абдуллаев

Ўзбекистон Республикаси Криминология тадқиқот институти мустақил
изланувчиси

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17589456>

ARTICLE INFO

Received: 06th November 2025

Accepted: 11th November 2025

Online: 12th November 2025

KEYWORDS

*Фуқароликдан чиқиш,
фуқароликни йўқотиш,
халқаро ҳуқуқ нормалари,
фуқароликсизлик.*

ABSTRACT

Ушбу мақола фуқароликдан чиқиш (ренунсиация) ва фуқароликни йўқотиш (депривация) жараёнларини тартибга солувчи халқаро ҳуқуқ нормаларини чуқур ўрганади. Бундан ташқари, давлатларнинг суверен ҳуқуқлари ва инсон ҳуқуқлари ўртасидаги мувофиқлик масалалари кўриб чиқилади. Тадқиқотда турли давлатлар амалиёти (масалан, АҚШ, Франция, Ўзбекистон) мисоллари келтирилади ва замонавий муаммолар (терроризм, миграция) нуқтаи назаридан таклифлар берилади. Мақола фуқаролик институтининг халқаро ҳуқуқдаги ролини очиб беради ва унинг амалий қўлланишини баҳолайди.

Мамлакатимизда амалга оширилаётган кенг кўламли ислохотлар доира-сида аҳолининг тинч ва осойишта ҳаётини таъминлаш ҳамда жамиятимизда қонунга итоаткорлик ва жамоат хавфсизлиги маданиятини шакллантиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Жумладан, бевосита фуқароларга давлат хизматларини кўрсатишга ихтисослашган миграция ва фуқароликни расмийлаштириш соҳасидаги ишларни “Халқ манфаатларига хизмат қилиш” тамойили асосида ташкил этишнинг мутлақо янги механизм ва тартиблари жорий этилиб, бу борада аҳолининг манфаатлари устувор аҳамият касб этмоқда.

Шу билан бирга, қабул қилинаётган норматив-ҳуқуқий ҳужжатларда асосий эътибор шахс ҳуқуқларини кафолатлаш даражасини ошириш масаласи билан бевосита боғлиқ бўлиб, фуқаролик масалаларига доир ишларни “Барча саъй-ҳаракатлар инсон қадрини учун” деган устувор ғоя асосида янада такомил-лаштириш вазифасини юклармоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М.Мирзиёевнинг 2020 йил 24 январдаги Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига мурожаатномасидаги “Фуқаролик масалаларига оид қонунчиликни такомиллаштириш орқали инсон ҳуқуқларини таъминлаш борасида навбатдаги муҳим қадамни қўйиш заруратини ҳаётнинг ўзи тақозо этмоқда” деган қарашини республиканинг фуқаролик масаласига доир позициясини яққол намоён этади [1].

Фуқароликни йўқотиш шахс томонидан фуқароликдан воз кечиш бўйича фаол ҳаракат қилиши ёки қонуннинг автомат тарзда амал қилиши оқибатида содир бўлиши мумкин. Фуқароликни йўқотишни давлатнинг ҳокимият органлари ташаббус кўрсатиб, фуқароликни бекор қилган ҳолатларда содир бўладиган фуқароликдан маҳрум этишларидан фарқ этиш лозим.

1961 йилги конвенцияга мувофиқ, бу фуқаросизликка олиб келиши мумкин бўлган икки вазият истисно этилган ҳолатда фуқароликни йўқотиш ман этилади:

- агар чегара ташқарисида камида 7 йил мунтазам яшаб келаётган шахс ҳокимиятнинг тегишли органига ўз фуқаролигини сақлаб қолиш истагини билдирмаган ҳолатда;

- чегара ташқарисида бўлган давлат фуқароси ушбу давлат ҳудудида балоғат ёшига етгандан кейин 1 йиллик муддат тугагунча яшамаётган бўлса ёки ана шу муддат тугагунга қадар рўйхатдан ўтмаган ҳолатда.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Фуқаросизликка барҳам бериш ёки камайиштириш бўйича конференциясининг III Яқунловчи ҳужжати резолюцияси, келажакда чегара ташқарисидаги фуқароларнинг фуқаролигини сақлаб қолиш, уларнинг ариза бериши ёки рўйхатдан ўтишига боғлиқлиги сақланиб қолинаётган давлатлар “ана шундай шахслар ўз вақтида бундай расмийлаштирилган ҳабардор қилинишлари, шунингдек, ўз фуқаролигини сақлаб қолишни хоҳлаётган бўлсалар, ўзлари риоя қилиши керак бўлган муддатлар тўғрисида ўз вақтида хабардор қилиниши учун барча имкониятларни кўришлари кераклиги” тавсия этилади.

Юқорида тилга олинган истиснолардан ташқари, 1961 йилги конвенцияда қонун амал қилиши кучи бўйича фуқароликни йўқотишни кўзда тутадиган барча бошқа қонунлар ва қонуности ҳужжатлари фуқаросизликка нисбатан кафолатларга киритилишини талаб қилади.

Фуқароликни йўқотишни кўзда тутадиган қонунларда “тегишли шахснинг шахсий мақомида никоҳдан ўтиш, никоҳни тўхтатиш, қонунлаштириш, тан олиш ёки асраб олиш каби қандайдир ўзгаришлар оқибатида фуқароликни йўқотиш бошқа фуқаролик борлиги ёки бошқа фуқароликни олиш шарти билан бўлиши керак”лиги талаб қилинади. Худди шу тарзда “эр-хотин ёки болалар улар томонидан фуқароликни йўқотиш ёки фуқароликдан маҳрум қилиш бошқа фуқаролик мавжуд бўлиши ёки бошқа фуқаролик олиш шарти билан бўлиши керак”.

Бундан ташқари, 1961 йилги конвенцияга мувофиқ “тегишли шахс бошқа фуқароликка эга бўлган ёки фуқароликни олган ҳолатлардан ташқари” фуқароликдан воз кечиш ман этилади. Ушбу қоида Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларациясида мустаҳкамлаб қўйилган эркин Европа фуқаролик тўғрисидаги конвенцияда ана шу тафовутлар “қонун амал қилиш кучи билан фуқароликни йўқотиш” тўғрисидаги қоидада аниқ кўрсатилган. Бу “ҳокимият ташаббуси бўйича фуқароликни йўқотиш қоидасидан ажратилган”.

Женевада 1959 йил 24 мартдан 18 мартгача бўлиб ўтган Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Келажакда фуқаросизликка барҳам бериш ёки камайтириш бўйича конференциясининг якунловчи ҳужжати ва ана шу конференцияга I, II, III и IV резолюциялар, 1961 йил Нью-Йоркда қабул қилинган: ҳаракат қилиш ёки таъқибдан бошпана излаш ҳуқуқларини камситиш эмас, балки фуқаросизликка нисбатан кафолатлашни таъминлашга қаратилган.

Европа фуқаролик конвенциясида иштирок этувчи давлатларда 1961 йилги конвенцияда ўрнатилганларидан ташқари моддий ва тартиб мажбуриятлари бор. Энг аввало ушбу конвенцияга мувофиқ агар буни қўллаш оқибатида тегишли шахслар ҳатто “иштирок этувчи давлатлар ва одатда чет элда яшаётган фуқаро ўртасида амалда алоқа” мавжуд бўлмаса ҳам фуқаролиги йўқ шахс бўлиб қоладиган бўлса, фуқароликни йўқотиш тўғрисидаги қоидалар бўлишини ман этади.

Бундан ташқари,

фуқаролик билан боғлиқ барча масалага нисбатан қўлланиладиган қатор тартиб кафолатлар тартиблари ўрнатилади: мурожаатлар ўз вақтида кўриб чиқилиши керак; қарорлар уларни чиқариш сабаблари кўрсатилган ёзма шаклда чиқарилиши керак;

суд ёки маъмурий тарзда қарорларни қайта кўриб чиқиш имконияти таъминлаши керак;

йиғимлар миқдори оқилона бўлиши ва улар қарорни қайта кўриб чиқиш тўғрисида аризачилар учун тўсқинлик қилмаслиги керак.

Фуқаросизликнинг олдини олиш нуқтаи назаридан давлатлар учун муваффақиятли амалиёт – қонун амал қилиши кучдалиги сабабли фуқароликни йўқотиш учун асосларни ўрнатиш ёки қўллашдан қочишдир. Қатор давлатларда

принцип жиҳатидан фуқароликни йўқотиш кўзда тутилмайди, бу қўллани-ладиган талаблардан шунчаки хабардор бўлмаган ҳолда фуқаросизлик хавфини камайтиради. Бунинг учун чегара ташқарисида яшаганида ўз вақтида миллий ҳокимият органларида рўйхатдан ўтиш керак.

Бошқа давлатларда қонун амаллари кучидалиги натижасида фуқароликни йўқотиш қоидалари сақланиб қолмоқда, лекин фуқаросизликка нисбатан тўла кафолат тақдим этилади.

Масалан, Финляндиянинг Фуқаролик тўғрисидаги қонунида, 22 ёшда бўлиб, мамлакат билан етарлича алоқада бўлмасдан иккита фуқароликка эга шахслар Финляндия фуқаролигини йўқотиши кўзда тутилади.

Мамлакат билан шахс етарлича алоқани сақлаб қолиш дейилганда, у агар “ёзма шаклда Финляндия дипломатик ваколатхонасини, профессионал бошлиқ бўлган консуллигини ёки рўйхатга олиш бошқармасини Финляндия фуқаро-лиги сақлаб қолиш нияти тўғрисида хабардор қилиш”лиги тушунилади. Ушбу қонунга мувофиқ миллий ҳокимият органлари “аҳоли тўғрисидаги маълумот тизимини” сақлаб туришлари шартлиги муҳимдир”. Бунда “улар билан алоқа қилиш” ва “22 ёшга етганида фуқароликни сақлаб қолиш тўғрисида маслаҳат бериш” учун 18 ёшга етган Финляндия барча фуқароларининг манзиллари мавжуддир. Бундан ташқари, “агар шахс 22 ёшга етганида Финляндия билан етарли алоқада бўлмаганлиги сабабли Финляндия фуқаролигини йўқотган бўлса, рўйхатга олиш бошқармаси ушбу сабаб бўйича аҳоли тўғрисидаги маълумот тизимига ёзувини киритади ва тегишли томоннинг унинг манзили мавжуд бўлганда хабардор қилади.

Ушбу мамлакатнинг Фуқаролик тўғрисидаги қонунида қуйидагилар кўзда тутилади:

“Чет эл давлатининг фуқаролигига ҳам эга бўлган ёки чет эл давлати фуқароси бўлишни хоҳлайдиган Финляндия фуқароси мурожаат бўйича Финляндия фуқаролигидан озод бўлиши мумкин. Агар аризачи мурожаат бўйича қарор қабул қилганида чет эл давлатининг фуқароси бўлмаса, у Финляндия фуқаролигидан фақат аризачи кўрсатилган муддат давомида чет эл давлати фуқаролигини олганлиги тўғрисида ҳужжатни тақдим этиши сабаблигина Финляндия фуқаролигидан озод қилиниши мумкин. Ана шундай ҳужжат тақдим этилгандан сўнг ана шундай чет эл давлати фуқаролигини ушбу талаб бажарилгани тўғрисида гувоҳнома берилади”.

Финляндияда аризачилар бошқа давлат фуқаролиги олганлиги тўғрисида исботни тақдим этиш тўғрисидаги талаб ёрдамида фуқаросизликка нисбатан зарур тарзда ҳимояланган. Бошқа фуқароликка “даъвогарлик қилинмоқда деб ҳисобланадиган” ёки “давлат ҳокимияти органлари бунга ишончлари комил” деб ҳисобланадиган шахсларнинг фуқароликдан воз кечиши ёки фуқароликни йўқотишига йўл қўядиган қонунлар фуқаросизликка нисбатан кафолатларни таъминлаш учун етарли эмас.

1961 йилги конвенцияда ўрнатилган стандартлардан келиб чиққан ҳолда одамлар фақат бошқа давлат фуқаролари бўлишлари кафолатлангандан кейингина ўзларининг амалдаги фуқаролигидан озод қилинишлари керак.

Яна бир мисол сифатида 2010 йилдаги Туркменистоннинг Фуқаролик тўғрисидаги қонунини ҳисоблаш мумкин. Унда “Туркменистон фуқаросининг Туркменистон фуқаролигидан воз кечиши, агар у шу муносабат билан фуқаросиз шахс бўлиб қолса, кўриб чиқилмайди” деб белгилаб ўтилган.

Бола ҳуқуқларига нисбатан халқаро принципларга мувофиқ, Туркменистоннинг фуқаролик тўғрисидаги қонунда болалар учун махсус кафолатлар ўрнатилади. Қонунда қуйидагилар қайд қилинган: “агар боланинг ота-онаси (ёки) ягона ота ёки она Туркменистон фуқаролигидан воз кечса ёки Туркменистон фуқаролигини йўқотса, бола ҳам Туркменистон фуқаролигидан воз кечаётган бўлади”.

Фуқароликдан маҳрум этишга тааллуқли халқаро стандартларнинг энг мукамал қоидалари 1961 йилги конвенцияда мавжуддир.

Аҳдлашаётган давлатлар агар фуқароликдан маҳрум этиш тўғрисидаги қарорда у фуқаролиги йўқ шахс бўлиб қоладиган бўлса, ҳар қандай шахс фуқароликдан маҳрум қилинмаслиги тўғрисидаги асосий нормани ўрнатди. Давлатларга инсонни фуқароликдан маҳрум этиш имконини берадиган муфассал асослар санаб ўтилади. Ушбу асослар қуйидаги тарзда баён этилган:

- агар фуқаролик ёлғон маълумотларни маълум қилиш ёки алдаш оқибатида олинган бўлса;
- агар тегишли “шахс ана шу аҳдлашаётган давлат томонидан бевосита ман этилишини рад этиб, бошқа давлатга хизмат кўрсатган ёки хизмат кўрсатаётган бўлса ёхуд бошқа давлатдан маблағ олган ёки олаётган бўлса”;
- агар тегишли шахс “агар ушбу давлатнинг ҳаётий муҳим манфаатларига жиддий зарар етказадиган тарзда ўзини тутса”;
- агар тегишли шахс “бошқа давлатга содиқлик тўғрисида қасамёд қабул қилган бўлса ёки расмий баёнот берган бўлса ёхуд ана шу аҳдлашаётган давлатга содиқликдан воз кечиш ниятининг муайян исботларни берса”.

1961 йилги конвенцияга мувофиқ фуқароликдан маҳрум этишнинг ана шу асосларига фақат уч шартга риоя этган ҳолда ҳавола этиш мумкинлиги муҳимдир.

Биринчидан, фуқароликдан маҳрум этиш ҳуқуқи фақат “суд ёки бошқа мустақил орган томонидан ишни адолатли текшириш юзасидан тегишли шахс учун кўзда тутилган қонунга мувофиқ” бўлса.

Иккинчидан, фуқароликдан маҳрум этишнинг сиёсати ёки амалиёти “ирқий, этник, диний ёки сиёсий асослар” билан боғлиқ бўлиши мумкин эмаслигида ва ниҳоят юқорида қайд этилган йўл қўйилиши мумкин бўлган фуқароликдан маҳрум этиш ҳуқуқи фақат конвенцияни “имзолаш, ратификация қилиш ёки унга қўшилиш” да амалдаги миллий қонунчиликка мувофиқ ана шундай ҳуқуқни ўз ихтиёрларида қолдиришлари тўғрисида билдирган давлатлар томонидан амалга оширилиши мумкин.

1961 йилги конвенция бўйича музокаралардан кейин ўтган ўнлаб йиллар давомида давлатларнинг қонунчилиги ва амалиёти шуни кўрсатдики, агар чора фуқаросизликка олиб келадиган бўлса, фуқароликдан маҳрум қилмаслик лозимлигига тобора ортиб бораётган яқдилликдан гувоҳлик беради.

Европа кенгашининг 21 аъзоси учун мажбурий ҳужжат ҳисобланадиган тегишли равишда Европа фуқаролик тўғрисидаги конвенцияда фуқароликдан маҳрум қилиш учун асослар тегишли шахслар фуқароликни “фирибгарлик амаллари, ёлғон маълумот ёки қандайдир аризачига нисбатан муҳим далилларни яшириш орқали олганлигига билан боғлиқ вазиятлар билан чегараланади.”

Қатор халқаро ҳужжатларда, масалан, Бола ҳуқуқлари тўғрисидаги конвенция ва Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларациясида “ҳеч ким ўз фуқаролигидан ихтиёрий маҳрум қилинмаслиги керак” қоидаси такрорланади.

Терроризм сабабли тобора ортиб бораётган ташвишланишларни ҳисобга олган ҳолда сўнгги пайтларда қатор мамлакатларда давлат ҳокимияти органларининг ваколатлари кенгайтирилди ёки фуқароларини фуқароликдан маҳрум қилиш билан боғлиқ мавжуд ваколатлардан фаол фойдалана бошланди. Бироқ кўпгина бошқа давлатларда фуқаросизликка нисбатан кафолатларни сақлаб қолиш ёки ўрнатиш чоралари кўрилди.

Бунга Канада мисол бўла олади. 2014 йилда қабул қилинган Фуқаролик тўғрисидаги қонунга ўзгартиришлар киритилиб, фуқароликни, шу жумладан, терроризмда айбланиш асосида бекор қилиш қоидалари жорий этилди.

2014 йилги Канаданинг Фуқаролик тўғрисидаги қонунига ўзгартиришларига мувофиқ, Канада фуқароларини қатор жиноятлар, шу жумладан, жиноят кодексида келтирилган белгиланган мувофиқ равишда терроризм, давлатга хиёнат қилиш ёки жосуслик учун ҳукм қилиниши муносабати билан фуқароликдан маҳрум қилишни кўзда тутадиган қоидалар киритилди.

Австралиянинг 2015 йилдаги фуқаролик тўғрисидаги ўзгартиришлар киритиш қонунида терроризм билан боғлиқ жиноятни содир этиш муносабати билан фуқароликдан маҳрум этиш асосларини киритиш муаммосидан қочиш учун ана шундай янги асослар Австралия фуқароси бўлган тегишли шахсга нисбатан қўлланилади. Бунда ана шу шахс қандай қилиб Австралия фуқароси бўлганлигидан қатъи назар (шу жумладан, туғилиши бўйича Австралия фуқароси бўлган шахсга нисбатан) айрим давлатларда терроризм билан боғлиқликда фуқароликдан маҳрум қилиш учун янги асосларни киритишди.

Юқоридагилардан тушуниш мумкинки, дунё тажрибасида, фуқароликдан воз кечишда, ҳар бир шахсга тегишли тартибда, фуқаросизликка нисбатан умумий кафолатлар ва келиб чиқиши мумкин бўлган оқибатлар ҳақида маълумотлар ҳокимиятнинг ваколатли органлари томонидан ўзи тушунадиган тилда тақдим этилади.

Фуқароликдан воз кечиш тўғрисидаги шахснинг мурожаати, агар шу сабабли фуқаролиги йўқ шахс бўлиб қоладиган бўлса кўриб чиқилмайди.

Фуқаронинг фуқароликдан воз кечиш тўғрисидаги қарори ушбу шахс болалари, эри ёки хотинига тааллуқли бўлмайди.

Фуқароликдан маҳрум этишда агар тегишли шахс фуқароликдан маҳрум этилиши оқибатида фуқаролиги йўқ шахс бўлиб қоладиган бўлса, фуқароликдан маҳрум этиш учун асослар қўлланилмайди.

Тегишли фуқаронинг фуқароликдан маҳрум қилиш тўғрисидаги қарор унга нисбатан қўлланилган бу жазо болалари ва эри ёки хотинига тааллуқли бўлмайди.

Тегишли жараён кафолатлари фуқароликдан маҳрум қилинадиган барча шахслар ҳар қандай қарор тўғрисида ёзма шаклда билдирги олиш ҳуқуқига, адолатли суриштирув ҳуқуқига, шунингдек, ушбу қарорни судга ёки мустақил органга шикоят қилиш аниқ имкониятига эга бўлиши керак.

Фуқароликдан маҳрум қилиш (ва чиқариб юбориш) тўғрисидаги ҳар қандай қарор узил-кесил ҳал қилинмайди.

Ўзбекистон Республикасининг 2020 йил 13 мартдаги “Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиги тўғрисида”ги Қонунининг 4-боби Ўзбекистон Республикаси фуқаролигини тугатиш масалаларига бағишланган[2].

Жумладан, Қонунининг 23-моддасида, Ўзбекистон Республикасининг фуқаролигини тугатиш асослари келтириб ўтилган.

Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиги қуйидагилар оқибатида тугатилади:

- а) Ўзбекистон Республикасининг фуқаролигидан чиқиш;
- б) Ўзбекистон Республикасининг фуқаролигини йўқотганлик.

Ўзбекистон Республикасининг фуқаролигидан чиқиш белгиланган тартибда, Ўзбекистон Республикаси фуқаросининг Ўзбекистон Республикаси фуқаролигидан чиқиш тўғрисидаги илтимосномасига асосан амалга оширилади.

Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиги қуйидаги ҳолларда йўқотилади:

а) шахс чет давлатнинг ҳарбий хизматига, хавфсизлик органларига, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларига, давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларига хизматга кирганлиги оқибатида;

б) агар хорижда доимий яшовчи шахс етти йил мобайнида узрли сабабларсиз доимий консуллик ҳисобига турмаган бўлса;

в) агар Ўзбекистон Республикаси фуқаролигига қабул қилиш била туриб ёлғон маълумотлар ёки сохта ҳужжатларни тақдим этиш натижасида амалга оширилган бўлса;

г) агар шахс чет давлатнинг фойдасини кўзлаб фаолият кўрсатган ҳолда ёки тинчлик ва хавфсизликка қарши жиноятлар содир этиш йўли билан жамият ҳамда давлат манфаатларига жиддий зарар етказган бўлса;

д) агар шахс ихтиёрий равишда чет давлатнинг фуқаролигини олган бўлса;

е) агар шахс чет давлатнинг фуқаролигини туғилганлик бўйича ёхуд чет давлат фуқароси бўлган отасининг ёки онасининг фуқаролиги асосида, вояга етмаган ёшида олган бўлса ва йигирма бир ёшга тўлгунига қадар чет давлат фуқаролигидан чиқишни расмийлаштирмаган бўлса. Шахснинг Ўзбекистон Республикаси фуқаролигини йўқотганлиги унинг эрининг (хотинининг) ва фарзандининг (болаларининг) фуқаролиги ўзгаришига сабаб бўлмайди.

Фуқароликка доир ишларни юритишда, хусусан, фуқароликдан чиқиш ва фуқароликни йўқотиш масалаларида миллий қонунчилигимизда бир қатор ижобий тажрибалар мавжудлигини таъкидлаш жоиз.

Шунингдек, айрим муаммолар ҳам ўз ечимини кутиб турибди. Жумладан, бошқа давлат фуқаролигини олган шахсларни Ўзбекистон Республикаси фуқаролигини йўқотиши масалаларида муаммолар кўзга ташланмоқда. Чет давлатга кетиб, хорижий давлат фуқаролигини қабул қилган шахсларни фуқаролигини тугатишда, бу каби ҳолат аниқланган вақтдан “автоматик” равишда ижро этиш масаласи кун тартибда турибди.

Миграция ва фуқароликни расмийлаштириш бўлинмаларига хориж паспорти билан рўйхатдан ўтишга мурожаат қилган шахсларни тегишли базаларда чет эл фуқароси сифатида рўйхатга олиш ҳамда бир вақтнинг ўзида электрон базага ушбу шахснинг (агар Ўзбекистон Республикаси фуқаролигидан чиқмаган бўлса) белгиланган тартибда Ўзбекистон Республикаси фуқаролигини йўқотиши ҳақида қайдлар киритилиши мақсадга мувофиқ.

Ўйлаймизки, билдирилган фикр-мулоҳазаларнинг миллий қонунчилик нормаларида ўз аксини топиши, фуқароликдан чиқиш ва фуқароликни йўқо-тишга доир шахс ҳуқуқларини кафолатлаш даражасини оширишга хизмат қилади.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М.Мирзиёевнинг 2020 йил 24 январдаги Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига мурожаатномаси.
2. Ўзбекистон Республикасининг 2020 йил 13 мартдаги “Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиги тўғрисида”ги Қонуни.